

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Hivatkozás: Székesfejervár, Imre könyvnyomdája.

Dramai hét.

(1000-r) A mennyiben a dráma cselekményt jelent, joggal nevezhetjük a jelen hetet drámai hétnek. A katolikus egyesület nagyhete ez, a melynek minden válfaja beszámol működéséről. A kath. körök és a keresztény szövetségek ma már mind, jól szervezett vasutálózat, befoglalják az egész országot. Pár év múlva ezek lesznek az összes katolikus társadalmi és politikai mozgalmak érverése és hőmérője. Nehéz volt életre kelteni, de a katolikus sajtó becsülettel végezte kötelességét. Mi, a kik kezdettől fogva a küzdők között állottunk, ma örömmel és meglepődéssel tapasztaljuk, hogy szavunk nem volt a pusztában kiáltónak szava. Az isteni kegyelem megteremkenyítette azt az áldást, a mit szentséges Atyánk XIII. Leó pápa küldött lapunknak és mi az ő védelme alatt, az ő helyesítő tudtával szállunk szembe nemcsak a hitközönnyel, hanem a gonoszsággal és üldözéssel is. Ott fénylik lapunk homlokán az az áldás, de ott diszlik az a név is, aki mindezen törekvések mozgatója, vezére volt és vezére ma is.

És ez a név: Zichy Nándor gróf neve.

Az isteni Gondviselés megengedte, hogy sikerét láthassa munkálkodásának, méltó és igazságos tehát, hogy ő legyen a központja ma is azon tevékenységnek,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Ilyen az élet!

I.

A falu legvégső háza a Zirány-ház. Szép vadszőllővel befutott verandára nyílik az ajtaja, melytől pár lépésre balra hatalmas parkba vezet egy kis rácsos kapu. Pompás hely ez a park. Smaragd zöld pázsit, remekebbnél-remekebb rózsák, fantasztikusan összegörbített fák, apró sárka kavicsokkal behintett utak, közepén egy nagyszerű halastó, melynek ficzkáló halai a napsugarakban mindmegannyi csillámló gyémántoknak látszanak, — oly remek képet nyújtanak, hogy a francia gouvernante csak félve lépked benne, nehogy egy fűszál letaposásával is elrontsa a gyönyörű harmóniát.

De nem úgy gondolkodik a két ott játszó gyermek. Egy karcu, szőke fucska s egy barna, nagy feketeszemű szép leányka. Nekik csak a halastó imponál, a többire, a rózsákon kívül, ügyet sem vetnek.

Odafelecsúznak a halastó partjára s egész odaadással nézik a halakat.

— Nini, most felfordult! szólal meg a leányka.

— Beteg szegény, meghal! felel rá kis szomszédja.

— Dehogy beteg! Ni, hogy uszik! Biztosan csak sütkérezett.

— Jaj, jaj, milyen nagy, öreg hal jön most! Az az enyém lesz.

— Jó, legyen a tiéd, de az enyém az a

a mi a katolikus egyesületi élet működésében nyilvánul.

Mert ha valaminek a polgári élet alakulására befolyása van, ha valami súlyos lyaal bir az állami érdekek irányításában, ugy az nem ezen egyesületek működése, hanem azon kihatás, ami az egyesületek működése nyomán a polgárok gondolkodásmódját irányítja. Addig, míg erőink szűz-felé elforgácsolódtak; addig míg a katolikusok tisztára a szabadelvű áramlat öntudatlan szolgálói voltak; és a míg csak önző cél vezérelte az egyesek törekvéseit: addig a közös anya, az egyház szenvedett, türt és várt. Ma mikor egy közös cél érdekében, különböző módok és eszközök által egyesültünk: ma az egyház elnyomatásának napjai véget értek ma örövend és felmagasztaltatik! És hogy ennyire juthattunk; hogy megtaláltuk az eszköztöket; hogy megtaláltuk egymást; hogy az egyesülés győzelmét és sikerét már is ünnepelehetjük, annak legelső faktora, hősi példaképe: Zichy Nándor gróf, akit 70-ik születésnapja alkalmából a kongresszusokra összegyűlt katolikus világ üdvözöl. A „Fejérmegyei Napló“ mely az első rendszeres organuma volt az ő intenczióinak; mely tehát neki köszönheti létét; a melynek hasábjain Zichy Nándor gróf maga írta meg az újabb küzdelem harci riadóját: nem mulaszthatja el, hogy most az ősz vezér lábaihoz ne tegye hódolatát,

szép lesz! Nini, ott megy a fehér kő mellett, piros pontok vannak az oldalán.

— Látom, látom, de az is az enyém lesz.

— Hogy is ne! Minden a tiéd? Az az enyém.

— De nem a tiéd, hanem az enyém.

— De—e az e—nyé—ém! felel a leányka s már nagyon vontatottan ejti ki a szavakat.

— Jó, legyen a tiéd, de ne fogod látni! kiált a fucska hirtelen felugorva s mind elriasztja a halakat, melyek pillanat alatt eltűntek szemek elől.

— No te rossz Oszkár, már nem szeretlek! szól neheztelve a leányka s ismét elmerül az előbúvó halak nézésébe.

A fucska szótlánul a még mindig fekvő leányka fölé hajlik s két kezéből számfületeket csinál neki.

A víz remek képen adja vissza a mosolygó s két kis kezére támasztott leányarcot és a fölé hajló kis legényt nevető, hunczut szemekkel s számfületeket utánzó tenyerekkel.

— Pillangó, pillangó! kiált fel a leányka s hirtelen felugrik, mire nagyot koppan a két összeütőkötött fejecske.

Megállnak, egymásra néznek, aztán egyet nevetnek rajta, kezükbe ragadják lepkehálójukat s pázsiton, virágon keresztül utána iramodnak a pillangónak ki a nagy rétre.

— Oszkár, Oszkár! Váry már! Ne fuss olyan nagyon! kiabál az elmaradt leányka s alig bir szaladni.

Oszkár nagyot ugrik, a himes pillangót elfogja s a háló száját a földhöz szorítja. Az-

láját, tiszteletét és elismerését. Félelemmel tölt el az évek száma, aggodalommal a korral járó gyengeség. Mert az emberi kornak is van határa, a mikor megszakad a tevékenység fonala. De minden év ugyanannyi dicsőséget jelent, minden lépés hálát és gyümölcsöt terem. Zichy Nándor iránt a magyar katolikusok soha eléggé hálásak nem lehetnek. Köteles azért a jövő generáció szívében azt az ércznel maradandóbb emléket felállítani, mely őt halhatatlanná teszi, a mint máris halhatatlanná tette nevét működése által.

Mi tudjuk, hogy neki terhére válik az ünneplés s szívesen kitérne előle. De az országnak és a katolikus egyháznak szüksége van, hogy példát állítson, ne csak a mai kor hithideg világi katolikusai elé, hanem példát az utókornak, hogy miként kell egyházzal és hazát szolgálni, miként kell a hithűséget a hazafissággal egyesíteni.

De tartsurk szemlét egyszersmind e hét kongresszusai fölött. Az évről-évre szaporodó katolikus egyesületek a különböző hitbuzgalmi társulatok fejlődésével s szoros kapcsolatban állnak. Hitközönnyös emberekkel nem lehet a katolikus érdekek javára dolgozni. Azért az egyesület a hitélet terén kell kezdeni. Ezekből kerül ki aztán azok száma, a kik e benső buzgalmat, a kegyelem által megerősödött lelki élet szükségleteit átviszik a társadalmi élet mindennapi körébe. A szentségi társu-

után letérdel s a foglyot ki akarja venni a hálóból.

— Megvan? kérdi lihegve a leányka s a mint Oszkárhoz ér, kimerülve a nyakába borul, mire mindketten a hálóra esnek.

— A pillangó, a pillangó! kiabálja Oszkár s nem épen kiméletesen lelőki magáról a leánykát.

Perze a pillangónak már vége lett. Egészen összenyomták.

A fucska haragosan feláll s ott akarja hagyni játszótársát. A kis hamis nem engedi s a mikor Oszkár épen lépni akar, megfogja lábát s Oszkár nagyot bukik orrára s homlokát is úgy megüti a lepkeháló nyelvébe, hogy rögtön felszökik rajta egy mogyorónagyságu daganat.

Oszkár fájdalmasan kap homlokához, a kis játszótárs pedig egész elijedve nézi őt egy ideig, aztán hozzá megy, simogatni kezdi s kedves, szánó hangon esdekel:

— Bocsás meg, Oszkár, nem akartam!

— Igen, nem akartad?

— Ne haragudjál, Oszkár! Hol fáj? Itt?

— Ott, ott . . . Jaj, ne nyomd meg.

— Ne haragudjál, Oszkár. Nem haragszol? Megecsókolom, akkor nem fog fájni.

S még mielőtt engedélyt kapna rá, megfogja kövér kacsóival Oszkár fejét s homlokón csókolja.

— De nem mondod meg, ugy-e, a mamának? Mindig nagyon, nagyon foglak szeretni.

— Nem, nem. De most már megyek haza, mert nagyon fáj.

* * *

latok, Jézus szent szive és a boldogságos Szűz tiszteletére keletkezett társulatok, a rózsafüzér, a scapularé erősítik a hitéletet az egyesekben. Ezek tehát a társas életben is már élvezetet, szórakozást keresnek, mint a szabadkőműves, spiritiszta, vagy más szociális kenyérral szaturált lelkek. Így jöttek létre, a kath. olvasó egyletek, körök, kaszinók. A mint ezek némi népszerűsége tettek szert, a mint az ott hallott, olvasott dolgok, a meg-hányt vetett eszmék sokaknak szívét átjárták, lelkét megnyerték, kiléptek a szűk családi körből, és tért, jogot kívánnak maguknak a közéletben. Megteremtik a katolikus közszellemet, megragadják a közvéleményt és a szellemiek után az anyagiakat is hatáskörükbe vonják. Megalakulnak a keresztény fogyasztási és hitelszövetkezetek. Ekkor már a kézzelfogható hatás elmaradhatlan. Az érdek, a kenyér, a haszon vastagabb argumentum a mai anyagi világban, mint a lélek üdve. Egyik indok szüli a másikat.

A mint tehát a szellemi és anyagi érdekszövetség dokumentálva van, lehetetlen, hogy annak politikai kihatása ne legyen és ez magától involválja a külön politikai pártállást. Épen ezen épült fel a néppárt programja. Botor állítás az, hogy vallásos alapon és indokból nem lehet politikai pártot csinálni. Mintha azt mondanánk, hogy az erénynek és jónak nincs a politikai életben létjoga. Ellenkezőleg, ezt az állam érdek kívánja. Hát a bűn és felelőtlenség bir joggal az államokat kormányozni? Már pedig a liberálistus a nálunk divó formájában eddig nem volt más, mint a bűnök szövetsége az erkölcsi világrend ellen. Ez szülte a törvényt, ez nevelte a társadalmat, ez képviselte az államot. Borzasztó örvény! Az ördög diadala, mely megsemmisítette az államok keresztény szervezetét. Ezek ellen fogtunk fegyvert Zichy Nándor gróf vezérlete alatt, ehhez

A két gyermek én és Zirády Blanka voltunk. Közel laktunk egymáshoz s hűséges, szerető játszótársak voltunk.

II.

Multak az évek s mi félig elhagytuk a gyermekort. Sziveink telve voltak érzéssel, telve az ifjukor bűvös álmaival.

Téli est volt. A szél vadul sivitott végig a réteken és a parkon, recsege hajtotta le a lombtalan fákat s meg-megzörgette az ablakokat. A szobába néma csönd honolt.

Csak ketten voltunk bent, Blanka és én. Blanka az asztalnál egy képes könyvet forgatott, én a zongoránál állottam s Blankát néztem. Hallgattam, pedig az ifju szív egész rajongásával szerettem Blankát.

— Hahaha! kacagott fel Blanka s nagy fekete szemét hívólag reám emelte. Nézze csak, Oszkár, mily nagyszerű kép! Ha-ha-ha!

Megigézve, örömmel siettem hozzá, s boldogan néztem vele együtt azt a nagyszerű képet, vagy nem is annyira a képet, mint inkább a képen sétáló piczi ujjait.

A kép kakasviadalt ábrázolt. És én kacagtam rajta szivemből, édesen, mert ő is kacagott.

Aztán tovább lapoztuk a könyvet. Egy új kép állt előttünk. „Az első csók” volt aláírva.

Lopva Blankára tekintettem. Ő szerényen lesütve tartotta szemét s elpirult. Oly elragadó volt e pillanatban, hogy nem tudtam tovább ellentálni érzelmeimnek, megragadtam kicsi bársonykezét s remegő hangon suttogtam:

— Blanka, szeretem!

Ijedten kapta föl fejét és én éreztem keze remegését.

adta Szentséges Atyánk helyeslését, aki már „Humanum genus” „Libertas” és más körleveleiben előre kioktatott bennünket.

Mi a sajtó reorganizációjával kezdtük. Ez szülte a köröket, a körök a szövetkezeteket és mindnyájan közösen a néppártot.

Zichy Nándor 70 éves születésnapja egy nagy perspektívát tár elénk. A keresztény állam szervezete kész és fungál. Isten segítségével elérjük azt, a mit a német katolikusok. Évenkénti nagygyűlést. Ennek a keretében kell aztán osztályonként megtartani a kongresszusokat. A körök, a szövetkezetek, a hitbuzgalmi társulatok, a Czeccilia egyletek, a sajtó és más katolikus faktorok gyülekezését, reszortok szerint. Ez összevéve imponál, vonz, de sujt is ha kell és pár év alatt megteremti közös törekvéseink végcélját: a keresztény Magyarországot.

Ezen hitben üdvözljük a katolikusok szövetségét és a szövetség első bajnokát, Zichy Nándor grófot.

A Kath. Körök nagygyűlése.

A kath. körök szövetkezetének nagygyűlése tegnap délelőtt kezdődött a budapesti Kath. Kör diszterében. A gyűlést szent mise előzte meg. A diszterem egészen megtelt a küldöttekkel, a kik összesen 118 kánt. kört és olvasóegyesületet képviseltek. Ezenkívül mintegy 150 üdvözlő távirat érkezett a különböző köröktől.

A gyűlésen ifj. Zichy János gróf elnökölt. A püspöki karból dr. Schlauch Lőrincz bíboros váradai püspök volt jelen, a többiek meleg hangu levelekben a megjelenéstől kimentették magukat. Ott volt tovább Zichy Nándor gróf. Hunyadi Imre gróf, Zichy Aladár gróf; egyházi részről pedig számos kanonok és plébános, mindamellét a terem nagy részét világiak foglalták el, a mi öröndetes jelét adta annak, hogy a katolikus ügyek iránt a világi elem leginkább a vidéken mind jobban és melegebben és komolyabban érdekli.

Szeretem, Blanka! rebegetem újra 'és remegő kezét szivemre szorítottam.

Blanka nedvesen tündöklő szemét ismét lesütötte s zokogva borult keblemre.

— Oszkár, szeretlek! suttogta végre alig hallhatóan.

És boldog megindulással simogattam puha haját s egy hosszu, forró „első szerelmi csókot” leheltem homlokára.

Miénk volt az egész világ.

Rózsás, verőfényes tavaszról ábrándoztunk, melynek virágai soha el nem hervadnak, — örökkétartó szerelemről beszélünk s soha meg nem szűnő, tiszta, szeplőtelen hűséget fogadtunk egymásnak.

III.

Tavasz volt. Talán hatodik azután a tél után.

Az ifjukori álmoképek, a gyermekkor szép emlékei már rég szétfoszlottak. A nagyvilág egész valóban lekötött. A gyermeki kebel naiv szerelmét a sok csillogó, káprázatos léhaság egészen kitörülte a szivemből és én Blankát elfeledtem. Eltem a nagy fényes világnak.

Egy nap illatos levelet kaptam szülőfalumból. A czimet szép, biztos vonásokkal gyöngéd női kéz írta: „Tekintetes Tövölgyi Oszkár ügyvédjelölt urnak, Budapest.”

A borítékból aranysegélyű kártyalapot huztam ki, melyen ez volt nyomtatva:

Zirády Blanka
és
Balogh Ede
jegyesek.

Ede legjobb barátom volt.

Az előadások és hozzájuk fűzött felszólalások mind arról tettek tanúságot, hogy az egybegyűltek át vannak hatva a katolicizmus ügyeinek szeretétől. Dr. Boromisza Tibor és dr. Griesswein Sándor kanonokok magas szárnyalásu, ideális lelkesedéstől áthatott előadásai méltán kelthetnek visszhangot a gyűlés tagjainak szivében.

Végül pedig megragadta az alkalmat a nagygyűlés, hogy Zichy Nándor grófot közelgő 70-dik születés napja alkalmából (mely november 26-án lesz) ma üdvözölje, Rakousky István képviselő által. Ezenkívül a budapesti kath. egyesületek közül többen ma délután külön üdvözölték őt lakásán.

A nagygyűlésről a következő tudósítást adjuk:

Az egyetemi templomban reggel 9 órakor tartott ünnepes szentmisével vette kezdetét a katolikus körök országos nagygyűlése. Mise után az ország csaknem valamennyi katolikus körének és egyesületének küldöttei fölvoztak az országos központi katolikus kör diszterébe. Percenkig tartó éljenzés, és taps hangzott föl, a mikor Zichy Nándor gróf, kire 70. születésnapja alkalmából a mai gyűlés folyamán lelkes óvációk vártak, a terembe lépett.

Ez az éljenzés megismétlődött, a mikor a nagygyűlés elnökének Zichy János grófnak karján dr. Schlauch Lőrincz bíboros-püspök jelent meg. Ott látnak még: Hunyadi Imre és Zichy Aladár grófokat, Kalocsay Alán, Major Ferencz, Mócsy Antal, Molnár János és Rakousky István orsz. képviselőket, Rédl Béla báró, Mamusich Mátyás, dr. Kisfaludy A. Béla prépostokat, Palotay Ferencz, Radnay Farkas, Csávolszky József, dr. Walter Gyula kanonokokat.

A nagygyűlést 10 órakor nyitotta meg ifj. Zichy János gróf hosszabb lelkes beszéddel.

Szavéból üdvözlö a magyarországi kath. körök és olvasó egyesületek országos szövetségének első rendes közgyűlését. De a midőn a legbensőbb központi van eltelve: elfogja egyuttal a szomorúság érzése is: a fölött, hogy Esterházy Miklós Móríc gróf helyét kell elfoglalnia, a ki még a múlt évben oly tevékeny szerepet játszott az alakuló gyűlésen.

Az ő szellemében kívánja a gyűlést vezetni, abban az igaz katolikus szellemben, mely nélkül ez az egész intézmény nem volna gyűpontja az országban lévő összes katolikus meggyőződéseknak, érdekeknek és törekvéseknek.

Szomoruan tettem le az asztalra a levelet. Szivemben a régi ábrándos rajongás ismét megújult...

IV.

Ismét tél volt. Olyan, mint az a régi. A szél vadul tombolt s össze-vissza kergette azokat az árva hóhelyeket a levegőben. A szobában csend volt, mint akkor régen, csakhogy egyedül voltam benne.

Eljött a posta.

Mint mindig, ugy most is lázas kietséggel bontottam föl a leveleket s mohón szedtem olvasni az elsőt.

„Kedves barátom! A legboldogabb ember vagyok a világon... A legnagyobb örömmel bizonyítom e kis jelenség hitelességét, melyért a nagy Égnek hálámát nem tudom eléggé kifejezni.

Nagyon kérlek — és ez nőm leghőbb óhajta — légy keresztapja a kis legénynek, ki anyni örömet szerzett nekünk. A keresztelő stb. Ólél szerető barátod

Ede.

E levél mellett egy kis nyomtatott jelentés volt:

„Örömmel tudósítom, hogy már én is megjelentem a nagy világban. Szép, barna legény vagyok s hat kilót nyomok. Legközelebb transvaáli önkéntesnek állok be.

Balogh Tibor.”

Ilyen az élet! Játsoztam őszinte, gyermeki örömmel, szerettem az ifju sziv egész tüzével, táncoltam lakodalmán szomoruan, elélkeseredtem s aztán — keresztapja lettem megnyugodva.

Aranka Zoltán.

Az ilyen intézményre — ugymond — szükségünk van, mert a magyarországi katolikusok között eddigéig hiányzott az összetartás érze. *Egyesülnünk kell*, de azután együtt is kell maradnunk, ha az a társadalmi erő, mely bennünk van, s mely a legősből, tehát a legmagyarabb is, el ne vesszen egyszersmindenkorra a hazának.

Társadalmi és állami érdek követeli tehát a katolicizmus hatalmas egyesülését.

Ultramontanoknak mondanak bennünket és ezért veszélyeseknek jelentenek ki a hazára nézve. Hát tisztelt uraim, talán sohasem létezett jelszó, melylyel annyira visszaéltek volna, mint éppen ezzel, dacára annak, hogy az idők hossza során át e jelszó mindig üres maradt.

Hová fejlődöttünk? Nem kérdezem. De azt tudom, hogy alig csillámlik meg itt-ott, mint csillagok tüze ködös éjszakában, a vallásosság. Pedig a ködnek oszladnia kell és a csillagoknak újra fel kell ragyogni. Tartozunk ezzel a nagy ősök emlékeinek és atyáink szent hagyományainak.

A hamvadó tüzet újra felélesztjük, bátorságot fogunk önteni a csüggedő lelkekbe. Azért jöttünk össze, hogy újra egyesülve, megkezdjük a nagy munkát, mely hosszú éveken át szünetelt.

Nem összeesküdni, nem titokban aknákat ásni jöttünk ide. Mi törekvésünket nyíltan bevalljuk, és nem számítunk arra, hogy azt a titokzatoság homályába burkoljuk. Nyílt harcot fogunk vívni azokkal a törekvésekkel, a melyek a katolicizmus ellen irányulnak e hazában!

Ellenségeinket nem *legyőzni*, hanem ha lehet meggyőzni akarjuk, nem épébe mártott tollal és nem meggel bevont karddal, hanem a meggyőződés erejével és a szeretet fegyvereivel akarjuk lefegyverezni azokat, kik régóta megmérgezett nyilakkal lönek felénk.

Igy kell felfogni a feladatunkat, és akkor nincs hatalom, mely működésünkben megakasztatna. Rajtunk lesz az Isten áldása és kísérni fog a hazafiak kegyelete.

Hogy mit kell tennünk céljaink elérésére, azt az itt keletkezendő eszmecsere fogja megállapítani, — de azt már most is jelzem, hogy *működésünk nem lehet más, mint társadalmi.*

Mindenek előtt ápolni kell a *katholikus* irodalmat és annak gyöngyeit fel kell hozni a tenger mélyéből, onnan, hová lesüllyesztették azok, a kik örökre elakarták azokat temetni. A katolikus társadalmi köröket, olvasó egyleteket és egyéb katolikus irodalmi társulatokat közvetve és közvetlenül szaporítani kell, katolikus ifjúsági önképző köröket kell létesítenünk az ország különféle szellemi központjain, az egyes körök és egyesületek pedig tudományos és társadalmi működésén kívül ápolják keblükben az *igazi vallásos* életet.

De nem csak erkölcsi szempontból kell a kölcsönös támogatást felfognunk. Ott van az *anyagi* tér, melyen sokat lehet és kell is tennünk. Fel kell majd ölelnünk a *szegényügyet*. Vegyük ki a társadalmi jólétség terén is részünket. Be kell nyulni a katolikus munkások viszonyába és az *égető* kérdés megoldásánál tanácsos és segítséggel kell szolgálnunk. Végre a katolikus nép fogyasztási-, hitel- és biztosítási viszonyait szövetkezeti alapon állandóan javítani szintén a katolikus társadalom kötelessége.

Sok vár reánk, — ugymond — mert eddig, valjuk be, vajmi keveset tettünk. De végre tennünk kell, ha nem akarjuk, hogy a magyar katolikus társadalomról már csak a történelem emlékezzék meg.

Munkára fel tehát, egyesült erővel, keresztény szeretetben! Minél nyugodtabbak a politikai viszonyok, annál előszerűbb kifejtnei a társadalmi munkát. Most erősitük várainkat, most javítsuk ki sáncainkat, ezeken belül a szent szűz zászlajának árnyékában teljesítsük végre, a mi a kötelességünk!

A tetézésszavakkal többszörös megakadályozott végén percekig tapsolták a fiatal elnökök, s elhatározták, hogy megnyitó beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe veszik.

A nagygyűlés ezután üdvözlő táviratokat küldött a pápának, a királynak és a hercegprímásnak. Majd *Pintér Kálmán* felolvasta a

püspöki kar tagjainak a nagygyűléshez intézett leveleit, melyekben kimentik elmaradásukat, s áldásukat küldik a gyűlés tanácskozásaira.

Az igazgató tanács évi jelentésének meghallgatása után dr. *Boromisa Tibor* előadást tartott ily czímen: „Az 1900 és a kath. egyesületek.” Azt indítványozza benne, mondja ki a nagygyűlés, hogy az 1900. évfordulót megünnepeli, s az ünneplés módozatára nézve várják a püspöki kar utasítását. Végül indítványozza, tartsanak a jövő esztendőben katolikus nagygyűlést.

Az indítványok elfogadása után dr. *Griesswein Sándor* tartotta meg előadását „Társadalmi bajaink és a kath. körök feladata” czímen. Indítványa az, mondja ki a nagygyűlés, hogy a munkástelepeken, gyári és ipartelepeken, keresztény egyesületek létesítését tartja szükségesnek, a melyek védőbástyái legyenek a szocializmus terjedésének, szükségesnek tartja gyakorlati szociális kurzusok felállítását, s a sajtó útján megkezdni a küzdelmet a szociáldemokrácia terjedése ellen.

Ezeket az indítványokat is magáévá tette a nagygyűlés. A délelőtti tanácskozás utolsó pontja a 70. életévét betöltő *Zichy Nándor* grófnak ünneplése volt. A gróft *Rakovszky István* orsz. képviselő üdvözölte hosszabb beszédben, mire a gróf meghatóan válaszolt.

Délután folytatták a tanácskozásokat és az indítványok orán *Buday Aladár* indítványozza, hogy a jövő jubileumi év emlékére minden katolikus kör igyekezzék színhelyén vagy a szomszédban kath. jellegű társadalmi, jótékonyági vagy gazdasági egyesületet alapítani. — Második indítványa *Budaynak* az volt, hogy az egy városban levő egyesületek szervei kapcsolatba hozassanak. — Harmadik indítványa, hogy a kath. egyesületek életre való tudnivalók népszerű előadásban közzététessenek és ingyen szétosztassanak. Mindhárom indítványt elfogadták.

Pikler pozsonyi lapszerkesztő indítványozza, hogy kath. sajtóvédő egyesületek alapítsanak az ország tíz legnagyobb városában. Az indítványt az igazgatótanácshoz utasították.

Egyéb kisebb indítványok megbeszélése után a közgyűlést az elnök bezárta.

Délután 5 órakor az egyesületek és testületek egyenkint tisztelegtek *Zichy Nándor* grófnál, hogy őt üdvözlőjk; este 8 órakor pedig diszbankett volt a gróf tiszteletére.

UJDONSÁGOK.

— **Közigazgatási ülés.** Székesfejérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését *Havrancsek József* polgármester elnökle alatt. Jelen voltak: *Tóth István* főjegyző, dr. *Bierbauer Viktor* t. főorvos, *Fittler Béla* t. főügyész, *Kovács Elek* árvaszéki ülnök, *Plossék Ferencz* kir. pénzügyigazgató, *Quirini Gusztáv* kir. főmérnök, *Diebala György* közigazdasági előadó, *Alaghy Dezső* id. *Almásy Ferencz*, dr. *Eisenbarth Károly*, *Karl József*, dr. *Kövesy István*, dr. *Löwy Károly*, dr. *Saára Gyula*, *Tóth Aladár* és *Tóth Artúr* bizottsági tagok.

A közig. bizottság *Tóth Artúr* indítványára még a mult havi üléséből egy fölratot intézett a belügyminiszterhez az iránt, hogy az áll. anyakönyvi hivatalban a nagyobb ünnepeken hivatalos órák ne tartassanak. A miniszter most tudatja a bizottsággal, hogy a kérelmet nem teljesítheti, azonban a leirat záradékában megjegyzi, hogy a bizottság saját hatáskörében megállapíthatja a hivatalos órákat. Ezen fölhatalmazás értelmében a bizottság elhatározta, hogy az anyakönyvi hivatalban a nagyobb ünnepeken ezentel csak d. e. 8—10 óráig fogadnak el bejelentéseket. Ugyancsak a belügyminiszter körrendeletben figyelmezteti a bizottságot, hogy az árvaszékekhez az ügyvédek által benyújtott beadványokra ne a félnek, hanem az ügyvédnek kézbesítsék a hozott határozatot.

Örömmel regisztráljuk a t. főorvos jelenlését, mely szerint a lefolyt október hóban a

születések száma 40-el haladta meg a halálozásokét. Született fi 52, nő 51, összesen 103; meghalt fi 30, nő 33, összesen 63. Házasságra lépett 18 pár. A városi kórházakban a mult hó végén ápolás alatt maradt 22 egén.

Az *árvaszéki* gyámoltak és gondnokoltak száma 2343. Az árwapénztár készpénzkészlete 18.384 frt 60 kr.

Plossék Ferencz kir. pénzügyigazgató előadja, hogy az 1900. évi egyenes adókövetés házadóra és az I., II. osztályu kereseti adókötelezettek összeírása elrendeltetett. Az esedékes kincstári követelések összege kitért szeptember hó végével 476.262 frt 17 krt, mire október hóban befolyt 332.054 04 1/2 kr, maradt tehát 144.208 frt 11 1/2 kr hátralék (beleértve a tulajzetéseket is,) a mult év megfelelő időszakával szemben 9737 frt 64 1/2 kr visszaesést mutat, mely igen kedvezőlen eredmény, miért is az ennek folytán szűkezőssé váló intézkedések meg fognak tetetni. Október hóban adóintés 488 esetben adatott ki, zálogolás történt 427 esetben, árverezés kitűztetett 321 esetben. Ideiglenes házadó mentesség 11 esetben, fizetés i halasztás 2 esetben engedélyeztetett.

Az *állampénztári hivatal* jelentésében tudomásul vétele után dr. *Kövesy István* biz. tag. kérdést intéz *Quirini Gusztáv* kir. főmérnökhöz, az állampénztári hivatal főnökéhez, hogy a lovasberényi uton a várostól a szőlőhegyig a kerékvetőket miért vétették ki, mióta az ut az állami utak közé felvételt. A kerékvetők mellett egy gyalogut van, melyen naponta 50—60 gyermek jár be a városba iskolába, és most ez a gyalogut a kerékvetők kiszédésével teljesen az uttesten van és így az ut a közbiztonságot veszélyezteti. *Quirini Gusztáv* kir. főmérnök válaszul adja, hogy épen a kerékvetők otthaggyása az uttesten képez utrendőri kihágást, mert azok sötét éjjeleken veszélyesek. Nincs ott az ut mellett mely árok, vagy vízmosás, a miért ott kellene azokat hagyni. A választ a bizottság tudomásul veszi.

A *tanfelügyelőség* bejelenti, hogy a retorikus iskola 300 frt államsegélyt kapott.

A *kir. ügyesség* jelentése a fogház létszámáról és állapotáról tudomásul vétetett. — Dr. *Saára Gyula* ezután egy indítványt terjesztett a bizottság elé. Ugyanis az új bűnvádi perrendtartás január 1-én életbe lép és az alkalommal az építendő igazságügyi palota kérdésével a közigazgatási bizottságnak foglalkozni kell. A mikor a kormány három más városban új igazságügyi palotát épít, akkor itt nálunk, a hol oly messze mentek az áldozatok felajánlásában, arról szó sem tétetik. Indítványozza, hogy a közig. bizottság irjon fel a kormányhoz a kérdés sürgős megoldása végett, annál is inkább, mert a felállítandó új esküdtszéknek kijelölt helyiség, a városház nagyterme e célra alkalmatlan. — *Tóth Aladár* bizottsági tag hozzá járul az indítványhoz, habár az új palota építésének kivételénél nem a kormány részéről hanem a város részéről hiányzott a kellő érdekenység, ezért maradt meg a régi állapot. Nem tudja elképzelni, hogy lesz összeegyeztethető a saját ügyeinek vezetésével az, ha a városházát használják az esküdtszék, azt hiszi, volna itt más alkalmas helyiség is e célra. Hozzájárul ahoz, hogy sürgessük meg az igazságügyi palota fölépítését. — *Havrancsek József* polgármester kijelenti, hogy a város részéről mindig meg volt az előzékenység de ez igazságügyminiszter részéről soha, így maradt abba az új palota fölépítése. Ő a városházát csak egy évre engedte át az esküdtszéknek addig gondoskodhatik a kormány alkalmas helyről. Ő is hozzá járul ahoz, hogy irjon fel a bizottság sürgetőleg e tárgyban a miniszterhez. Az indítvány egyhangul elfogadott.

— A *fejérmegyei tanítótestület* székfőjérvári járási köre folyó évi november 16-án délelőtt 10 órakor fogja a polgári leányiskola dísztermében *Ossi Rendes Közgyűlést* tartani, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. *Egy új számológép*. Bemutatja és kezelési módját előadja a föltaláló: Dr. *Ehén Mihály* zsámboki plebános. 4. *Volt-e gazdasági válság a székfőjérvári iskola a tulajdonképeni szervezés előtt?* Fololvassa: *Tóth Ferencz* székfőjérvári tanító.

keszejárvári tanító. 5. Az Eötvös alap és a Tanítóképző Házának ügye. 6. Indítványok.

— **A tövárosi olvasókör** a budai uton levő új helyiségében könyvtárát nov. 9-én d. u. 2 órákor nyitja meg. Könyvtár órák hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön d. u. 2—3 óráig tartatnak.

— **Betörés.** *Langraf* Gábor bórkereskedő Jókai utca 8. sz. a. levő házába az elmúlt éjszakán ismeretlen tettesek behatoltak s mintegy 120 frt értékű lábbeli- és szíjjártó munkához való bört loptak el. A lopást a kereskedő egyik alkalmazottja vette észre ma reggel, midőn az épület hátulso udvarára szolgáló kaput ki akarta nyitni s azt legnagyobb meglepetésére nyitva találta. A tettesek úgy látszik a csatornamenti kert felől másztak a hátulso udvarba s a kaput, hihetoleg az ott felejtett késsel aláásták annyira, hogy a nyíláson egy vékonyabb termetű ember átférhetett. A kapu alatt mintegy 4500 frt értékű bőr van fölhalmozva, melyből a tolvajok a bálakat fölvegva, jó esomót kiszedtek, azután a kaput belülről kinyitva elmenekültek. Az ott hagyott vékony-pengéjű kést a helyszínen megjelent rendőrtisztviselő magához vette s most erősen nyomozzák a betörőket.

— **Éjjeli tüzilárma.** „Nem akarok elrohadni a mocsárban — gondolta magában a költővel egy felsőcsatornamenti vén fűfá — el akarok égni, mint a tölgy a fellegek lángjában.” Erre kapta magát és meggyulladt. Az sincs kizárva azonban, hogy holmi gézenguzok vetettek tüzet bele. Tegnap este egy 11 óra tájban jelentették a központi tűzörsegen, hogy a rózsáskerthi uton egy fűfá lobogó lánggal ég. Az örségen levő tüzoltók csak úgy gyalogszerrel kivonultak a tüzhöz s egy-kettőre eloltották. A vén fűfá most még szomorubb, mint azelőtt. Hiába, a fűtának az a sorsa, hogy elkorhadjon...

— **A tüzoltóknak.** *Reimts* Lipót az önkényes tüzoltó-egyletnek 40 forintot ajándékozott, melyért ezután is köszönetet mond a *Parancsnokság*.

— **Tüzek gondatlanságból.** Hiába a sok ijesztő példa, azért mégis csak a maga kárán szokott okulni a magyar. Addig nem ügyel a lámpára, pipára, gyereke körmére, míg meg nem történik a baj. *Kis-Apostagon* a minap *Grazer* József udvarán gyermekek játszottak és tüzet raktak az egyik szalmakazal tövében. A kazal természetesen csakhamar lobbot vetett s a szomszédságában levő takarmánykazalokkal és a lakóházzal együtt teljesen leégett. A kár meghaladja az 1000 forintot. Biztosítva csupán csak a takarmány volt 100 forint erejéig. — *Bodmér*on e hó 2-án este *Török* Károly gazdaember kiint járt az istállóban, hogy a jószágot megetesse, s dolga végeztével ott felejtette az égő lámpát a jászol szőlén. A tehén valószínűleg hozzádörgölődött s a lámpa belefördült a szénába, mely attól nyomban lángborult. A bajt csak akkor vették észre, mikor már az istálló tetőzete is kigyulladt. Az összesereglett lakosságnak sikerült ugyan egyet-mást kimenteni, de egy lo mégis benn égett az istállóban. A kár tetemes.

— **Katonazene.** A székesfejérvári honvédkerület zenekara minden szombaton hangversenyt tart az „*Othon*” kávéházban. Számos látogatásért esd *Fekete* Géza kávé.

— **A békéltető sorsa.** Nagy vigasság volt a múlt vasárnap *Ivancsán*, *Selovák* Adolf korcsmájában. *Mansinka* Mihály és *Moharos* István széles jókedvükben egy kis erőpróbát rögtönöztek, de olyan ügyetlenül, hogy dulakodás közben az asztalon levő üvegeket rendre leverték. A korcsmáros, nagyobb veszedelemtől tartva, szétválasztani akarta a verekedőket, de vesztére, mert azok most közös erővel ellene fordultak. Sörös üvegeket dobáltak a fejébe, azután megharagvottak a már-már öszeroskadó embert és félholtra verték, azután pedig olyan pusztítást tettek a gyorsan kiürült ivóban, amintre a leg-

öregebb vandálok sem emlékeznek. Mire elhagyták a rombolás színhelyét, valamennyi ablak, kép, tükör s a söntés összes üvegekészlete cserepeken hevert a padlón az eszméletlen korcsmáros körül. A vad vendégek az adonyi járásbíróóság elé kerülnek.

— **A bicska.** A már te jesen kiforrott ujbórhihetetlenül dolgozik, különösen a vidéken. Alig mulik el nap, hogy kisebb-nagyobb verekedésekről ne hallanánk, melyek mind a korcsmákból indulnak ki s kivétel nélkül a tetemes mennyiségben beszédett murci hatása alatt keletkeztek. A verekedéseknél gyakran a bicska is szerepel, a mi már erősen súlyosbitja a dolgot s mindjobban aktuálisá teszi a bormérő helyiségeknek szigorubb felügyelet alá helyezését. A napokban ugyancsak keservesen adóztak meg az éjszakai mulatságrt *Kis Vendel* és *Bakos* János *sárbogárdi* legények. Hajnali 3 óra tájban egy nagyobl társasággal ballagtak hazafelé a korcsmából s utközben holmi haszontalanság miatt éles szóváltás támadt köztük. Csakhamar botok emelkedtek és a bicskák is előkerültek a lajbizsebből. A többiek, számszerint heten, rövid tusa után letepertek a két legényt és hatalmasan összeszurkálták őket. Mindkettőjüket vérbefagyva szállították lakásaikra, a garázda támadókat pedig a csendőrség följelentette. — *Nagy-Perkátán* *Krisztián* Mátyás vendéglőjében volt nagyobb szabásu verekedés, mely alkalommal *Faragó* József *Vitok* Györgyöt három helyen veszedelmesen megszurta.

Színház.

November 7.

Kedden harmadszor adták a *Görög rabszolgát*. Közönség közepes számmal, a mi nálunk valamivel többet jelent. *Szalóci* tánczait, *Réti* és *Szentmiklósi* csinosabb énekszámait megisméltelték. Az előadás általában jól ment.

November 8.

Családi örömök. Francia vigjáték a lipótvárosi színház műsoráról. Vékonyka mese, agyoncsépett téma a szeszélyes menyecskekről s a hárpia anyósról, a kik együttvéve elegendők arra, hogy egy fiatal férj életét pokollá változtassák. Savát, borsát a kised történetkének a férj leleményessége adja, és hihetetlenül

merész föllépése, mely azonban a helyzet kritikus voltából mintegy önkénytelenül ered. Ez a leleményességgel párosult határozottság rövid de késhegyen menő harc után végre is diadalmaskodik. De *Terillac* báró (*Szepesi*) megújja az aglegény élet pénzen vett örömeit és deris család körben óhajtja eltölteni hátralevő napjait. Unokaöccsét *Adrient* (*Déri*) kihámozza adósságaiból és megházasítja, elvetésvén vele *Thibaudiere* (*Krémer*) törvényszéki bíró leányát *Anettet* (*Gazdy*). A fiatal pár czivakodva tér haza a nászutól, a mi az öreget módfelett elkeseríti. Am a kesergésre még több oka van *Adrient* ek, ki végtére papucs alatt nyögő apósával szövethetve szerencsésen megpuhítja az ellene támadt aszszonyokat. Minden jó, ha a vége jó, s ezt dupla örömmel konstatalja az após, akit meggyedszados zsarnokság alni szabadit meg a szerencsés ötlet, mely abból áll, hogy közösen kivesésés ötlet, mely abból áll, hogy közösen kivessék az asszonyoknak, miszerint a lumpolásban fognak gyógyító balzsamot keresni fájó sebeikre. Azok megdöbbennek és készséggel fogadják el a kibékülés áruil szabott feltételeket. Két fölösleges epizódalak tarkítja a kised mesét: *De Lericourt* (*Kovács*) gróf, a vén, hülye roué és egy közönséges cocotte, *Angéle* (*Holéczy*). Ez utóbbival kötött leplezetlen alku a testre, méltó undort kelt a jobbizlésű nézőben. A kisszámú közönség, a II. felv. némely sikerültebb jelenetét leszámítva, meglehetősen hűvösen fogadta az „ujdonásgot.” A szereplők elég ügyesen játszottak, különösen kitűnt *Déri* a fiatal férj szerepében. Jó volt még *Krémer*, ki a sorsát megadással viselő, majd hirtelen fölbuzduló papucsferjet pompásan ábrázolta, továbbá *Breznai* Anna és *Holéczy* Ilona. Majd elfelejtettük említeni *Gazdy* Arankát, aki minden szeszélyessége mellett is kedves kis menyecske volt, de már csak megvalljuk, más szerepben óhajtanok látni. Talán látjuk is mihamarabb. A vasárnap s a mai szerencsétlen próbálkozások eléggé meggyőzheték Szalkayt, hogy az efféle léhaságokat nem veszi be a közönség természetese s reméljük, hogy más tisztességesebb módhoz folyamodik, hogy a közönséget színházba csalogassa. Mert a közönséget itt — jól tudja — csalogatni kell és lehet is, de nem az ilyesmivel, F-y.

Felölös szerkesztő: *Chay Antal*.

70—57

PFINN JÓZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: Palotai-utca 23.

„CONCORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas” szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

Kullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.

••••• SÍRKOSZORÚK! •••••